

РЕШЕНИЕ

№ 1882

гр. София, 02.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 154 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и девети ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Д.Б.А.

при участието на секретаря С.С.Ц.

като разгледа докладваното от Д.Б.А. Гражданско дело № 20231110123371 по описа за 2023 година

Производството по делото е образувано, въз основа на искова молба, подадена от М. Т. Р., ЕГН *****, с която са предявени обективно кумулативно съединени иски с правно основание чл. 26 от ЗЗД във вр. с чл. 22 ЗПК, чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД и чл. 86 ЗЗД срещу /фирма/, ЕИК *****.

Ищцата твърди, че на 04.01.2023 г. сключила с ответното дружество договор за кредит, по силата на който ѝ били предоставени заемни средства в размер на 950,00 лева, при лихвен процент по заема - 31,68% и ГПР - 36,71 %. Съгласно чл. 17 от договора за заем същият е следвало да бъде обезпечен в срок до три дни, следващ сключването на договора за кредит, с банкова гаранция или поръчителство на физическо лице, което се одобрява от ответното дружество. В случай на неизпълнение на това задължение се дължала неустойка в размер на 1 637,74 лева, която се начислявала пропорционално към всяка вноска по кредита и била отразена в погасителния план, неразделна част от договора. Поддържа, че неустойката за неизпълнение на задължението за осигуряване на поръчители или представяне на банкова гаранция била загубила присъщата за неустойката обезщетителна функция. Заемодателят не търсил обезпечение на вземанията си по договора за кредит, като неустойката водела до скрито оскъпяване на кредита и създавала единствено предпоставки за неоснователно обогатяване на заемодателя за сметка на потребителя. Горното водело и до нарушение на чл. 19, ал. 4 ЗПК. Неустойката била също и извън присъщата ѝ обезпечителна функция, тъй като кредитодателят бил поставил ограничения и бил дал изпълнимо кратък срок за осигуряване на поръчители. Счита договорът за потребителски кредит за нищожен на основание чл. 11, ал. 1, във вр. с чл. 22 от ЗПК, тъй като не бил посочен съществен елемент от неговото съдържание, а именно: наличието или липсата на право на отказ на потребителя от договора, срока, в който това право може да бъде упражнено, включително и информация за задължението на потребителя да погаси усвоената главница и лихва, и размера на лихвения процент. Твърди още, че е налице разлика между посочената в договора за кредит сума, подлежаща на връщане, и тази, реално върната от ищцата на ответното дружество. Моли съда да признае за установено в отношенията между страните, че неустоечната клауза /чл. 17/ от Договор за потребителски кредит, предоставен от

разстояние № 918576 от 04.01.2023 г., е нищожна, както и осъдителен иск с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД за осъждане на ответника да заплати сумата 621,00 лева (съобразно допуснато с протоколно определение от 29.11.2023 г. изменение на иска чрез увеличаване на неговия размер), представляваща недължимо платена по договора сума, от която: 91,90 лева - възнаградителна лихва, 459,99 лева – начислена неустойка, 6,61 лева – наказателна лихва и 62,50 лева – разходи, ведно със законната лихва, считано от 03.05.2023 г. /датата на депозиране на исковата молба в съда/ до окончателно изплащане. Претендира разноски.

В срока по 131 от ГПК ответникът е депозирал отговор на исковата молба, с който не оспорва допустимостта на предявените искове. Не оспорва обстоятелството, че между страните е сключен договор за потребителски кредит от разстояние № 918576 за сумата от 950,00 лева, която сума е предоставена на ищцата. Излага твърдения, че договорът е сключен по инициатива на ищцата с попълване на електронна заявка за отпускане на кредит, достъпна на сайта на дружеството. Поддържа, че след попълване на заявлението за кандидатстване, в съответствие с посоченото в чл. 6, ал. 2 от ОУ на ответното дружество, била изпратена необходимата преддоговорна информация. След запознаване с всички условия по кредита на 04.01.2023 г. ищцата е натиснала бутона „подпис“, с което е изразила своето недвусмислено съгласие за сключването му. Оспорва твърдението, че уговорената неустойка противоречи на добрите нрави. Твърди, че неустойката се дължи от неизправната страна по договора, когато е налице онази форма на неизпълнение, за която тя е уговорена, а именно: непредоставяне на обезпечение по договора. Излага съображения, че щом ищцата е била наясно, че не може да предостави исканото обезпечение, то същата е договаряла недобросъвестно, в нарушение на чл. 12 от ЗЗД. Поддържа, че процесната неустойка се начислява само докато не бъде предоставено обезпечение. Моли за отхвърляне на исковете.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства и обсъди доводите на страните, с оглед разпоредбата на чл. 235, ал. 2 от ГПК, приема за установено следното от фактическа и правна страна:

Предявени са обективно кумулативно съединени искове с правно основание чл. 26, ал. 1, предл. 1 ЗЗД за прогласяване нищожността на неустоечна клауза от Договор за потребителски кредит, предоставен от разстояние № 918576 от 04.01.2023 г., и осъдителен иск с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД за сумата от 621,00 лева (съобразно допуснато с протоколно определение от 29.11.2023 г. изменение на иска чрез увеличаване на неговия размер), представляваща недължимо платена по договора сума, от която: 91,90 лева - възнаградителна лихва, 459,99 лева – начислена неустойка, 6,61 лева – наказателна лихва и 62,50 лева – разходи, ведно със законната лихва, считано от 03.05.2023 г. /датата на депозиране на исковата молба в съда/ до окончателно изплащане.

За да бъде уважен предявеният иск, в тежест на ищцата е да установи при условията на пълно и главно доказване сключване на договора за заем със соченото в исковата молба съдържание на оспорената клауза.

В тежест на ответника е да докаже възраженията си срещу исковете, както и че при сключване на договора на потребителя е предоставена ясна и коректна информация, за да бъде в състояние последният да прецени икономическите последици от сключването на договора с оспорената клауза.

С проекта за доклад, обективиран в определение от 19.10.2023 г. и обявен за окончателен такъв с протоколно определение от 29.11.2023 г., съдът е обявил за безспорно и ненуждаещо се от доказване обстоятелството, че между страните е бил сключен Договор за потребителски кредит, предоставен от разстояние № 918576 от 04.01.2023 г., по силата на който на ищцата е предоставен заем в размер на 950,00 лева.

От представения по делото Договор за потребителски кредит, предоставен от разстояние № 918576/04.01.2023 г., се установява, че между ищцата М. Т. Р., ЕГН *****, в качеството ѝ на потребител, и “/фирма/” АД, ЕИК *****, в качеството му

на кредитор, е бил сключен процесния договор за потребителски кредит, по силата на който кредиторът “/фирма/” АД е предоставил на потребителя М. Т. Р. сума в размер на 950,00 лева, която сума ищцата се задължила да върне в срок от 18 /осемнадесет/ месеца, на 18 /осемнадесет/ месечни погасителни вноски, при лихвен процент по кредита - 31,68% и годишен процент на разходите /ГПР/ - 36,71%.

Съгласно чл. 17, ал. 1 от договора, в случай че страните са договорили обезпечение, потребителят следва в срок от 3 дни, считано от датата на сключване на процесния договор, да: 1) осигури действието на трето физическо лице, изразяващо се в сключване на договор за поръчителство по чл. 138 и следващите от ЗЗД с и в полза на кредитора, с което третото лице се задължава да отговаря за изпълнението на всички задължения на потребителя по договора за потребителски кредит, включително за погасяване на главница, лихви, неустойки и други обезщетения, такси и други или 2) предостави банкова гаранция, съдържаща безусловно и неотменимо изявление на банката да заплати на кредитора всички задължения на потребителя по договора за потребителски кредит (включва главница, лихви, неустойки и други обезщетения, такси и други) в срок от един работен ден, считано от датата, на която банката е получила писмено искане от страна на кредитора за заплащане на тези задължения. Посочено е също, че срокът на банковата гаранция трябва да бъде най-малко 30 (тридесет) дни след падежа на последната вноска. В чл. 17, ал. 2 от договора е предвидено още, че третото лице-поръчител, както и банковата гаранция, следва да отговарят на изискванията, посочени в ОУ на ответното дружество, и се одобряват от кредитора, като одобрението се извършва единствено по преценка на последния. Съгласно чл. 27, ал. 1 от договора, в случай че потребителят не изпълни задължението си, посочено в чл. 17, същият дължи на кредитора неустойка в размер на 0,9% от стойността на усвоената по кредита сума за всеки ден, през който не е предоставено договореното обезпечение. Страните се съгласяват, че неизпълнението на задължението по чл. 17 причинява на кредитора вреди, в размера на договорената неустойка, доколкото оценката на кредитоспособността на потребителя и одобрението на кредита са базирани на предположението, че последният ще предостави в срок договореното обезпечение.

В представения по делото погасителен план към Договор за кредит № 918576/04.01.2023 г., е посочен размерът на общата дължима сума по кредита /главница и лихва/ - 1 277,55 лева, а също и размерът на тази сума в случай, че потребителят не предостави обезпечение /банкова гаранция или поръчител/ - 2 915,29 лева. Уговорена е месечна фиксирана вноска в размер на 161,96 лева, като видно от погасителния план посоченият размер включва не само главница и лихва, но също и начислена неустойка за неизпълнение на задължението за предоставяне на обезпечение. Посочена е дата на първа вноска - 04.02.2023 г. и дата на последна вноска - 04.07.2024 г., при срок на кредита в месеци – 18.

От заключението на приетата по делото съдебно-счетоводна експертиза, което съдът кредитира като обективно, безпристрастно и компетентно изготвено, се установява, че ищцата е извършила две плащания към ответното дружество за погасяване на задълженията по Договор за предоставяне на потребителски кредит № 918576/04.01.2023 г., както следва: на 22.02.2023 г. – сума в размер на 167,00 лева и на 26.04.2023 г. – сума в размер на 1 404,00 лева. Заплатената от ищцата сума е в общ размер на 1 571,00 лева, като извършените плащания са отнесени към погасяване на главница в размер на 950,00 лева, възнаградителна лихва в размер на 91,90 лева, неустойка в размер на 459,99 лева, наказателна лихва в размер на 6,61 лева и разходи в размер на 62,50 лева.

По отношение на процесния договор за кредит приложение намират разпоредбите на ЗПК, доколкото по своята същност облигационното правоотношение между страните представлява договор за потребителски кредит по смисъла на чл. 9 ЗПК. Според легалната дефиниция, дадена в разпоредба на чл. 9 от ЗПК, въз основа на договора за потребителски

кредит кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане срещу задължение на длъжника - потребител да върне предоставената парична сума. Доколкото по настоящото дело не се твърди и не е доказано сумата по предоставения заем да е използвана за свързани с професионалната и търговска дейност на кредитополучателя цели, то следва да се приеме, че средствата, предоставени по процесния договор, са използвани за цели, извън професионална и търговска дейност на потребителя, а представеният по делото договор е по правната си същност договор за потребителски кредит по смисъла на чл. 9 от ЗПК. Поради това процесният договор се подчинява на правилата на Закон за потребителския кредит и на чл. 143 – 147б от Закон за защита на потребителите, в това число и забраната за неравноправни клаузи, за наличието на които съдът следи служебно. За да е налице валидно сключен договор за потребителски кредит, необходимо е същият да отговаря кумулативно на всички предвидени в разпоредбите на чл. 10, ал. 1 ЗПК, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и т. 20 и ал. 2 ЗПК и чл. 12, ал. 1, т. 7 - 9 ЗПК изисквания. Неспазването на което и да е от тях, съгласно императивната разпоредба на чл. 22 ЗПК, води до недействителност на договора за потребителски кредит. Същата има характер на изначална недействителност, защото последиците са изискуеми при самото сключване на договора и когато той бъде обявен за недействителен, заемателят дължи връщане само на чистата стойност на кредита, но не и връщане на лихвата и другите разходи по кредита.

Настоящият съдебен състав счита, че в случая не са спазени всички изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 , 8, 9, 11 и 12 и 20 ЗПК и чл. 11, ал. 2 ЗПК, като процесният договор не отговаря на изискването на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК. Съгласно чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК договорът за потребителски кредит се изготвя на разбираем език и съдържа годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин. Съгласно чл. 19, ал. 1 ЗПК годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисионни, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит, а според ал. 2 на същата разпоредба, годишният процент на разходите по кредита се изчислява по формула съгласно приложение № 1, като се вземат предвид посочените в него общи положения и допълнителни допускания.

В случая уговорената в процесния договор неустойка представлява разход по кредита, който следва да бъде включен при изчисляването на годишния процент на разходите – ГПР (индикатор за общото оскъпяване на кредита) – чл. 19, ал. 1 и 2 ЗПК, който съобразно правилото на чл. 19, ал. 4 ЗПК не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на МС на РБ (основен лихвен процент плюс 10%), което означава, че лихвите и разходите по кредита не могат да надхвърлят 50% от взетата сума, а клаузи в договор, надвишаващи определения по ал. 4, са нищожни – чл. 19, ал. 5 ЗПК. Този извод следва от дефиницията на понятието „общ разход по кредита за потребителя“, съдържаща се в § 1, т. 1 от ДР на ЗПК, според която това са всички разходи по кредита, включително лихви, комисионни, такси, възнаграждения за кредитни посредници и всички други разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия; общият разход по кредита за потребителя не включва нотариални такси. Съгласно т. 2 „обща сума, дължима от потребителя“ е сборът от общия размер на кредита и

общите разходи по кредита за потребителя.

Според практиката на СЕС – решение по дело C-686/19, с понятието „общи разходи по кредита за потребителя“ се обозначават всички разходи, които потребителят е длъжен да заплати по договора за кредит и които са известни на кредитора, включително комисионните, които кредитополучателят е длъжен да заплати на кредитора.

Съгласно разясненията, дадени от Съда на ЕС по дело C-779/18, съдът разполага с възможността да контролира неравноправния характер при определяне на годишния процент на разходите, дори при законово установената граница.

В случая е посочен годишен процент на разходите по кредита – 36.71 %, който формално отговаря на изискването на чл. 19, ал. 4 ЗПК. В частност общото задължение на ищеца е съответно на вписаните в погасителния план – неразделна част от договора за кредит, сборни плащания, в които се включва и задължението по неустоечната клауза. В погасителния план е посочена обща дължима сума по кредита в размер на 1 277,55 лева, включваща главница и лихва, и обща дължима сума по кредита в размер на 2 915,29 лева, включваща главница, лихва и неустойка. Общият размер на месечната вноска също е посочен както като сбор само от главница и лихва, така и като сбор от главница, лихва и неустойка. От приетото по делото заключение на ССЧЕ се установява, че при определяне на годишния процент на разходите по процесния договор за потребителски кредит в размер на 36,71%, единственият разход, който е включен, е възнаградителната лихва, т.е. неустойката, уговорена в чл. 27, ал. 1 от договора, не е отразена като разход при формиране на оповестения ГПР от 36.71%, въпреки, че е включена в общия дълг и месечните вноски. Този начин на оповестяване на разходите не е съответен на изискването на чл. 19, ал. 1 ЗПК. При отчитането на процесната неустойка като несъмнен разход, действителният ГПР би бил значително завишен. Съгласно заключението, ако при изчисляване на ГПР се вземе предвид размерът на всички дължими суми съгласно сключения договор – 2 915,28 лева (главница – 950,00 лева, възнаградителна лихва – 327,55 лева и неустойка – 1 637,73 лева), при срок на кредита – 18 месечни вноски, то действителният размер на ГПР е 488,44 процента. Експертът установява още, че ако при изчисляване на ГПР се вземе предвид размерът на отпуснатия кредит и общо изплатена сума по договора – 1 501,89 лева /главница – 950,00 лева, възнаградителна лихва – 91,90 лева и неустойка – 459,99 лева/ и срокът, за който кредитът е погасен – 112 дни, ГПР възлиза в размер на 396,67 процента. Предвид изложеното следва изводът, че с включване на процесната неустойка при изчисляване на годишния процент на разходите по кредита, то размерът на ГПР действително би надвишил многократно законоустановения максимум по чл. 19, ал. 4 от ЗПК /петкратния размер на законната лихва/. По този начин се заобикаля ограничението на чл. 19, ал. 4 ЗПК. Посоченият разход за неустойка подлежи на разсрочено плащане, ведно с погасителните вноски по кредита, от което следва, че по този начин е установено скрито допълнително възнаграждение за кредитора, което не е посочено при определяне на годишния процент на разходите. Ответникът - кредитодател е обявил параметрите на общо оскъпяване на отпуснатия кредит по начин, изключващ възможността за възприемане от страна на потребителя на действително поетата финансова тежест, като е оповестил годишен процент на разходите, но без да включи в него значителния добавен разход за неустойка. Регламентираното от законодателя ограничение за размера на всички разходи по кредита цели да предотврати прекомерното му оскъпяване чрез въвеждане на други разходи, комисионни, възнаграждения от страна на търговеца, в нарушение на принципа на добросъвестността, което би довело до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца и потребителя по смисъла на чл. 143 ЗЗП, който закон намира приложение съгласно чл. 24 ЗПК.

Предвидената в чл. 27, ал. 1 от договора неустойка е предназначена да санкционира заемополучателя за виновното неизпълнение на договорното задължение за предоставяне на

обезпечение. Задължението за обезпечаване на главното задължение има вторичен характер и неизпълнението му не рефлектира пряко върху същинското задължение за погасяване на заема, съобразно договора и общите условия. Съдът намира, че въведените в договора условия към изискваното обезпечение, както и срокът за предоставянето му – 3-дневен от сключване на договора за кредит, създават значителни затруднения за длъжника за изпълнение на договора. На следващо място посочената неустоечна клауза влиза в противоречие с предвиденото в чл. 16 от ЗПК изискване към доставчика на финансова услуга да оцени сам платежоспособността на потребителя и да предложи добросъвестно цена за ползване, съответна на получените гаранции. В случая е предвидено задължение за предоставяне на обезпечение след сключване на договора, като непредоставянето на обезпечение не води до претърпяването на преки вреди за кредитора, който би следвало да прецени възможностите на потребителя да предостави обезпечение и риска по предоставянето на заем към датата на сключването на договора с оглед на индивидуалното договаряне на условията по същия. Поради това следва да се приеме, че така уговорената неустойка, разсрочена съобразно погасителния план към договора, и включена в размера на погасителната вноски, по същество има за цел да увеличи размера на възнаградителната лихва по договора, като по този начин се цели заобикаляне на императивната разпоредба на чл. 19, ал. 4 ЗПК, според която годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на МС на РБ. Съдът намира, че с клаузата на чл. 27, ал. 1, вр. чл. 17 от договора, се постига оскъпяване на кредита, като невключването на нейния размер в ГПР представлява заобикаляне на закона. Съобразно разпоредбата на чл. 21, ал. 1 от ЗПК всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне изискванията на този закон, е нищожна.

При това положение и въз основа на съвкупната преценка на всяка от уговорките, макар формално процесният договор да покрива изискуемите реквизити по чл. 11, ал. 1 ЗПК, вписаните параметри не кореспондират на изискуемото съдържание по т. 10 – годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя. След като в договора не е посочен ГПР при съобразяване на всички участващи при формирането му елементи, което води до неяснота за потребителя относно неговия размер, не може да се приеме, че е спазена разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК. Вземането за неустойка при неизпълнение на задължението за предоставяне на обезпечение в срок представлява разход по кредита за потребителя и предполага включването му в ГПР. Липсата на този разход в договора при изчисляването на ГПР е в противоречие с императивната разпоредба на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК. Според настоящия съдебен състав текстът на последната норма не следва да се възприема буквално, а именно - при посочен, макар и неправилно ГПР, да се приема, че е изпълнено изискването на закона за съдържание на договора. Тази част от сделката е особено съществена за интересите на потребителите, тъй като целта на уредбата на годишния процент на разходите по кредита е чрез императивни норми да се уеднакви изчисляването и посочването му в договора и това да служи за сравнение на кредитните продукти, да ориентира икономическия избор на потребителя и да му позволи да прецени обхвата на поетите от него задължения. Затова и неяснотите, вътрешното противоречие или подвеждащото оповестяване на това изискуемо съдържание, законодателят урежда като порок от толкова висока степен, че изключва валидността на договарянето – чл. 22 ЗПК (така и определение № 60451/03.06.2021 г. по гр. д. № 850/2021 г. по описа на ВКС, III г. о., решение № 2449/16.05.2023 г. по в. гр. д. № 87/2022 г. по описа на СГС, решение № 4067/20.07.2023 г. по в. гр. д. № 9689/2022 г. по описа на СГС, решение № 3609/04.07.2023 г. по в. гр. д. № 8049/2022 г. по описа на СГС, решение № 3939/17.07.2023 г. по в. гр. д. № 12826/2022 г. по описа на СГС, решение № 3764/11.07.2023 г. по в. гр. д. № 10944/2022 г. по описа на СГС, решение № 3868/13.07.2023 г. по в. гр. д. № 62/2023 г. по описа на СГС, решение № 874/22.02.2023 г. по в. гр. д. № 13474/2022 г. по описа на СГС и др.).

Нищожните клаузи не могат да бъдат заменени по смисъла на чл. 26, ал. 4 ЗЗД от императивни правила, нито да бъде прието, че недействителна е единствено клаузата, отнасяща се до уговорената неустойка. Ако съдът изменя съдържанието на неравноправните и нищожните клаузи, съдържащи се в потребителски договор, това ще навреди на постигането на дългосрочната цел, предвидена в чл. 7 от Директива 93/13/ЕИО, тъй като продавачите и доставчиците биха останали изкушени да използват посочените клаузи, ако знаят, че дори и последните да бъдат обявени за недействителни, договорът все пак ще може да бъде допълнен в нужната степен от националния съд, така че да се гарантират интересите на тези продавачи и доставчици.

Настоящият съдебен състав приема, че в противоречие с правилото на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК, задължението за заплащане на неустойка, представляващо разход по смисъла на чл. 19, ал. 1 ЗПК, не е включено в годишния процент на разходите по кредита. Въпреки, че формално в договора е посочен годишен процент на разходите, без включване в него на размера на уговорената неустойка, ГПР не може да изпълни отредената му функция - да даде възможност на потребителя по ясен и достъпен начин да се запознае с произтичащите за него икономически последици от договора, въз основа на което да вземе информирано решение за сключването му (така Решение № 261440 от 04.03.2021 г. по в.гр.д. № 13336/2019 г. по описа на СГС, II-А въззивен състав и др.).

В аспекта на изложеното, съдът приема, че клаузата на чл. 27, ал. 1 от Договор за потребителски кредит, предоставен от разстояние № 918576/04.01.2023 г., уреждаща неустойка при неизпълнение на задължение за предоставяне на обезпечение, е нищожна на основание чл. 26, ал. 1 ЗЗД.

По иска с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД:

В тежест на ищцата е да докаже при условията на пълно и главно доказване правопораждащите факти, от които черпи изгодни за себе си последици, а именно, че е заплатила исковата сума в размер на 621,00 лева, представляваща недължимо платена сума по Договор за потребителски кредит, предоставен от разстояние № 918576/04.01.2023 г., от която: сума в размер на 91,90 лева - възнаградителна лихва, сума в размер на 459,99 лева – начислена неустойка, сума в размер на 6,61 лева – наказателна лихва и сума в размер на 62,50 лева – разходи, че исковата сума в размер на 621,00 лв. е постъпила в патримониума на ответника, че това разминаване на блага от имуществото на ищцата в имуществото на ответника е без правно основание, т.е. без да е бил налице годин юридически факт /поради недействителност на процесния договор за потребителски кредит/.

При доказване на горното, в тежест на ответника е да докаже наличие на основание за получаване на платените от ищцата суми, а именно валидно обвързващи страните договорни клаузи, предвиждащи погасяване на отпуснатия заем в размерите на така извършените плащания.

Разпоредбата на чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД предвижда задължение за всеки, който е получил нещо без основание, да го върне. На връщане подлежи реално полученото. В настоящия случай на доказване подлежат следните факти: размерът на обогатяването на ответната страна и обедняването на ищцовата страна поради получаването на нещо без основание и причинна връзка между обогатяването на ответника и обедняването на ищцата.

От приетото по делото експертно заключение се установява, че ответното дружество е получило от ищцата сума в общ размер на 1 571,00 лв., от които 950,00 лева - главница, 91,90 лева – възнаградителна лихва, 459,99 лева - неустойка, 6,61 лева – наказателна лихва и 62,50 лева – разходи. Предвид, че процесният договор за потребителски кредит е нищожен, то съгласно разпоредбата на чл. 23 ЗПК, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита. На ищцата следва да й се

възстанови разликата между заплатеното /1 571,00 лв./ и дължимото за връщане – чистата стойност на кредита /950,00 лв./.

Ответникът не ангажира доказателства относно наличие на основание да получи сумата, заплатена от ищцата над размера на чистата стойност по кредита, поради което искът по чл. 55, ал. 1, предл. 1 от ЗЗД се явява основателен и следва да бъде уважен.

Със сумата в размер на 621,00 лв., от които 91,90 лева - възнаградителна лихва, 459,99 лева – начислена неустойка, 6,61 лева – наказателна лихва и 62,50 лева – разходи, ответникът се е обогатил за сметка на ищцата, като е налице причинна връзка между обогатяването на ответника и обедняването на ищцата. Предвид изложеното, недължимо платена, извън размера на чистата стойност по кредита, се явява сума в размер на 621,00 лв. /1 571,00 лв. – 950,00 лв./, с оглед на което искът следва да бъде уважен изцяло за сумата от 621,00 лв.

Търсеното парично задължение за главница е дължимо и изискуемо, и като законна последица от това се дължи поисканата законна лихва. В тази връзка следва да се посочи, че едва с допуснатото изменение на иска чрез увеличаване на неговия размер, вземането в размер на 621,00 лв. става предмет на спора и от момента на молбата по чл. 214, ал. 1, изр. 3, пр. 1 ГПК ще бъде налице искане за присъждане на законната лихва върху увеличената част - в този смисъл е решение № 60141/25.11.2021 г. по т. д. № 2022/2020 г. на I т. о. на ВКС. В случая законна лихва се дължи единствено върху първоначално предявения размер на иска от 25,00 лева, считано от 03.05.2023 г. /датата на депозиране на исковата молба в съда/ до окончателното изплащане, каквото искане изрично е направено в исковата молба, доколкото с молбата за изменение на иска ищцата не е поискала присъждане на законна лихва и върху увеличениния размер на иска.

По отговорността на страните за разноси:

С оглед изхода на спора право на разноси има ищцата. На ищцата следва да се присъдят разноси на основание чл. 78, ал. 1 ГПК в размер на 350,00 лв. – за държавна такса и депозит за вещо лице.

Ответникът дължи и заплащане на адвокатско възнаграждение при условията на чл. 38, ал. 1, т. 2 вр. ал. 2 от ЗАдв. Видно от представения по делото договор за правна защита и съдействие от 01.11.2023 г. /л. 60/, сключен между ищцата М. Т. Р. и адвокат Г. Г. Ч. – САК, за изпълнение на възложената работа адвокатът ще осъществява безплатна правна помощ на клиента на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 от ЗАдв. Съгласно чл. 38, ал. 2 ЗАдв., когато адвокатът е оказал безплатна правна помощ, при постановяване на благоприятно решение по спора за представлявания, съдът осъжда насрещната страна да заплати на адвоката възнаграждение в размер, не по-нисък от предвидения в наредбата на Висшия адвокатски съвет по чл. 36, ал. 2 ЗАдв. Предвид горното и на основание чл. 78, ал. 1 ГПК във вр. чл. 38, ал. 2, вр. ал. 1, т. 2 от ЗАдв., вр. чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредба № 1 от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, в полза на адвоката, предоставил на ищцата безплатна правна защита и съдействие в настоящото производство, следва да се присъди възнаграждение в размер на 400,00 лв.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА по предявения от М. Т. Р., ЕГН *****, с адрес : /адрес/, срещу “/фирма/” АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: /адрес/, иск с правно

основание чл. 26, ал. 1 от ЗЗД нищожност на клаузата на чл. 27, ал. 1 от Договор за потребителски кредит, предоставен от разстояние № 918576/04.01.2023 г.

ОСЪЖДА “/фирма/” АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: /адрес/, да заплати на М. Т. Р., ЕГН *****, с адрес : /адрес/, на основание чл. 55, ал. 1, предл. 1 от ЗЗД, сумата 621,00 лева, представляваща недължимо платена от ищцата сума над чистата стойност по Договор за потребителски кредит, предоставен от разстояние № 918576/04.01.2023 г., ведно със законната лихва върху сумата от 25,00 лева, считано от 03.05.2023 г. /датата на депозиране на исковата молба в съда/ до окончателното изплащане.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1 ГПК “/фирма/” АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: /адрес/, да заплати на М. Т. Р., ЕГН *****, с адрес : /адрес/, сумата 350,00 лева - разноски за държавна такса и депозит за вещо лице.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1 ГПК вр. чл. 38, ал. 2, вр. ал. 1, т. 2 ЗАдв. “/фирма/” АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: /адрес/, да заплати на адвокат Г. Г. Ч. – САК , с адрес на упражняване на дейността: /адрес/, сумата от 400,00 лева - адвокатско възнаграждение за безплатно процесуално представителство на ищцата М. Т. Р..

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____